

TEZA:

W przypadku stwierdzenia na etapie postępowania odwoławczego przedawnienia karalności, Wyższy Sąd Dyscyplinarny zobligowany jest do uchylenia orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego i umorzenia postępowania z uwagi na treść art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. z zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych.

WO-47/23

ORZECZENIE

z dnia 1 czerwca 2023 r.

**Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie
w składzie:**

Przewodniczący: SWSD Rafał Rybnik – sprawozdawca

Sędziowie: SWSD Katarzyna Brocławik
SWSD Krzysztof Buczek

Protokolant: Barbara Sarnowska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Waclawa Góreckiego

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 czerwca 2023 r.

sprawy radcy prawnego T. M. nr wpisu ...

obwinionego o czyny z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 14 ust. 1 i 2 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w zw. z § 7 i § 11 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, stanowiącego załącznik do uchwały nr 103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku (tj. uchwała nr

124/X/2017 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 października 2017 r w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku),

na skutek odwołania wniesionego przez obrońcę obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sadu Dyscyplinarnego OIRP z dnia 6 września 2019 r. wydanego w sprawie sygn. akt: D 67/19

orzeka:

- I. uchyla pkt 1 zaskarżonego orzeczenia i w tym zakresie umarza postępowanie;
- II. zmienia zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że pkt 2 otrzymuje następujące brzmienie: „2. Kosztami postępowania dyscyplinarnego przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych w wysokości 2.000 zł (słownie: dwa tysiące złotych) obciąża Okręgową Izbę Radców Prawnych.”;
- III. kosztami postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

Orzeczeniem z 6 września 2019 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (dalej „Sąd dyscyplinarny I instancji”) rozpoznał zarzuty przeciwko radcy prawnemu T. M., obwinionemu o czyny z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 14 ust. 1 i 2 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w zw. z § 7 i § 11 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, stanowiącego załącznik do uchwały nr 103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego

obowiązku (tj. uchwała nr 124/X/2017 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 października 2017 r w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku).

Po rozpoznaniu zarzutów na rozprawie w dniu 6 września 2019 r. zapadło orzeczenie w którym Sąd dyscyplinarny I instancji uznał obwinionego za winnego popełnia zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego i na podstawie art. 65 ust. 1 i art. 65 ust. pkt 2 ustawy o radcach prawnych z dnia 6 lipca 1982 r. (Dz.U. z 202 r., poz. 75) wymierzył mu karę nagany (pkt. 1 orzeczenia) oraz obciążył obwinionego kosztami postępowania dyscyplinarnego w wysokości 2000 zł płatnymi na rzecz OIRP (pkt. 2 orzeczenia).

Sąd dyscyplinarny I instancji rozpoznając sprawę uznał, że obwiniony jest winny popełnienia zarzucanego mu czynu.

Od powyższego orzeczenia odwołanie złożył obrońca obwinionego, który wnosił o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania na podstawie art. 17§1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Ze względu na obowiązek uwzględniania przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie (dalej „Wyższy Sąd Dyscyplinarny”) z urzędu bezwzględnych przyczyn odwoławczych z art. 439 k.p.k. bez względu na granice zaskarżenia i podniesione zarzuty oraz na zakreślone w orzeczeniu przez Sąd dyscyplinarny I instancji ramy czasowe popełnienia przez obwinionego przewinienia dyscyplinarnego rozważyć należy przedawnienie się karalności (art. 439 pkt 9 w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.).

Zgodnie z art. 70 ust. 2 ustawy o radcach prawnych (dalej „Urp”) w razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1, karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło pięć lat, a w przypadkach przewidzianych w art. 11 ust. 2 - trzy lata. Wszczęcie postępowania dyscyplinarnego następuje w momencie wydania przez rzecznika dyscyplinarnego postanowienia o wszczęciu dochodzenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2018 r., sygn. akt VI KS 1/18, Legalis nr 1766129; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 2016 r., sygn. akt SDI 58/15, Legalis

nr 1508192). W przypadku przedawnienia karalności w trakcie postępowania dyscyplinarnego należy umorzyć takie postępowanie dyscyplinarne, stosując odpowiednio art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k." (T. Niedziński, (w:) T. Scheffler (red.), Ustawa o radcach prawnych. Komentarz, Legalis 2018).

Z realiów czasowych sprawy wynika, że przypisane obwinionemu przewinienie zostało popełnione w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2017 r. Postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte w dniu 21 września 2018 r. Wniosek o ukaranie obwinionego został skierowany przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych 5 lutego 2019 r. Orzeczenie w pierwszej instancji zostało wydane przez ww. Sąd w dniu 6 września 2019 r. Odwołanie obrońca obwinionego złożył w przewidzianym ustawowo terminie. Następnie w dniu 15 lipca 2020 roku Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpoznał sprawę w II instancji (pod sygn. WO-46/20) zmieniając orzeczenie OSD, w ten sposób że złagodził orzeczoną pierwotnie karę z nagany do upomnienia oraz obniżył koszty postępowania I-instancyjnego z kwoty 2000 zł na 1000 zł. Ponadto rozstrzygnął o kosztach postępowania przed WSD. Od przedmiotowego orzeczenia obrońca obwinionego wniósł kasację, która została rozpoznana przez Sąd Najwyższy na posiedzeniu w dniu 8 lutego 2023 r. (sygn. akt: II ZK 46/22). Przedmiotowym wyrokiem Sąd Najwyższy uchylił orzeczenie WSD z dnia 15 lipca 2020 r., sygn. akt: WO-46/20 i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania przez sąd II instancji. W związku z odwołaniem obrońcy obwinionego oraz orzeczeniem Sądu Najwyższego orzeczenie Okręgowego Sądu dyscyplinarnego OIRP nie ma ono charakteru prawomocnego. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych („Wyższy Sąd Dyscyplinarny”) orzekł w tej sprawie w dniu 1 czerwca 2023 r. Poza dyskusją jest to, że od popełnienia zarzuczonego obwinionej czynu do daty ponownego orzekania przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny upłynęło ponad pięć lat.

Wobec powyższego przedawnienie przewinienia dyscyplinarnego w sprawie niniejszej nastąpiło 1 stycznia 2023 r. (czyli już nawet w dacie wydawania wyroku przez Sąd Najwyższy, tj. 8 lutego 2023r. sygn. akt: II ZK 46/22, którym to wyrokiem Sąd Najwyższy uchylił orzeczenie WSD z dnia 15 lipca 2020r., WO-46/20) z uwagi na upływ 5 letniego terminu od dnia popełnienia przewinienia tj. 31 grudnia 2017 r. W przypadku stwierdzenia na etapie postępowania odwoławczego przedawnienia karalności, które nastąpiło podczas postępowania międzyinstancyjnego Wyższy Sąd

Dyscyplinarny zobligowany jest do uchylenia wyroku pierwszej instancji i umorzenia postępowania z uwagi na treść art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. z zw. z art. 74¹Urp.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny po stwierdzeniu zmaterializowania się - w trakcie postępowania dwuinstancyjnego - ujemnej przesłanki procesowej określonej w art. 17 § 1 pkt 6 KPK, nie mógł wydać odmiennego rodzaju orzeczenia, o jakie wnosił obrońca obwinionego w odwołaniu, tzn. o uchylenie orzeczenia i umorzenie postępowania wobec znikomej społecznej szkodliwości czynu obwinionego - z uwagi na przedawnienie karalności, nawet gdyby uznał racje obrońcy obwinionego.

Wobec uchylenia zaskarżonego orzeczenia z urzędu i umorzenia postępowania z powodu przedawnienia karalności przypisanego obwinionemu czynu należało po myśli art. 70⁶ ust. 2 Urp obciążyć kosztami postępowania w I instancji Okręgową Izbę Radców Prawnych. „We wszystkich innych niż ukaranie obwinionego wypadkach zakończenia postępowania dyscyplinarnego następuje podział kosztów tego postępowania pomiędzy instytucje samorządu radcowskiego. W konsekwencji w wypadku umorzenia postępowania z powodu przedawnienia karalności czynu orzeczenie o kosztach zamieszczone w wyroku sądu odwoławczego powinno obejmować nie tylko koszty postępowania odwoławczego, ale wszystkie koszty procesu, niezależnie od rozstrzygnięcia o kosztach zawartego w wyroku sądu I instancji" (wyrok Sądu Najwyższego z 29 czerwca 2016 r. SDI 25/16). W związku z tym rozstrzygnięcie o kosztach postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych zostało zmienione.

O kosztach postępowania przed WSD rozstrzygnięto w oparciu o art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych.